

ДОШКІЛЬНЕ ВИХОВАННЯ

9

«РАДЯНСЬКА ШКОЛА»
1959

З М І С Т

	Стор.
Готуючись до нового навчального року	1
Про стан і заходи дальшого розвитку педагогічної науки в Українській РСР	3
М. Макляк — Дошкільне виховання в Запорізькій області	9

З ДОСВІДУ

Л. Кравець, О. Назаренко — Спостереження за птахами	12
М. Канаєва — Виховання навичок самообслуговування у дітей молодшої групи	18
Г. Охотська — Використання дидактичних ігор в ознайомленні дітей з природою	20

СТОРІНКА ДЛЯ ДІТЕЙ

На парад (Сл. Т. Волгіної, муз. А. Філіпенка)	23
Святковий вальс (Сл. Т. Волгіної, муз. А. Філіпенка)	24

БЕСІДИ ТА КОНСУЛЬТАЦІЇ

Г. Зельвенська — План роботи вихователя молодшої групи дитячого садка на другу половину вересня	26
М. Шейко — Гімнастика з обручами	33
А. Піонтковський — Охорона природи і дитячий садок	37

І. Король, В. Світко — Організація приміщень у дитячих садках	40
---	----

ПЕДАГОГІЧНЕ ЖИТТЯ

Міжнародний семінар з дошкільного виховання	43
Н. Лавриченко — Педагогічні читання	46
Т. Лозовська, К. Борозна — Батьківські конференції	46

На 2-ій стор. обкладинки — Природа навколо нас, на 3-ій — Іграшка-саморобка.

Редакційна колегія:

Д. О. Дорохова, Н. О. Красіна, Н. Ю. Переверзева, Є. К. Сухенко,
Г. І. Сушан (головний редактор), П. С. Ходченко, Т. І. Цвєлих,
П. Р. Чамата, М. Є. Шевченко.

Журнал «Дошкольное воспитание»
(на українском языке)

Техн. редактор О. О. Чала.

Коректор С. М. Лотоцька.

Адреса редакції: Київ, Ново-Павлівська, 5. Тел. 6-50-43.

БФ 05710. Замовлення К-224. Тираж 15300. Друк. арк. 3. Обл.-видавн. арк. 5.
Формат паперу 70×108¹/₁₆. Підписано до друку 22.VIII 1959 р.

Київська обласна друкарня, вул. Леніна, 19.

Дошкільне виховання в Запорізькій області

М. МАКЛЯК,

кандидат педагогічних наук

Успіхи трудящих Запорізької області в розвитку дошкільного виховання є однією з яскравих сторінок історії культурного будівництва на Україні.

Справа дошкільного виховання в області почала розвиватися тільки після Великого Жовтня. Перший дитячий садок у Запоріжжі було організовано у 1919 р. з ініціативи старих більшовиків (завідувала ним Р. М. Тамаріна, нині пенсіонерка). Дошкільні установи, що виникали в цей час, нерідко закривалися у зв'язку з навалами білогвардійських банд та інтервентів.

В період переходу країни до мирної праці по відбудові народного господарства на території Запорізької області функціонували дошкільні заклади різного типу: дитячі садки і ясла, дитячі майданчики, групи для прогулянок, дитячі групи при житлокоопах і т. д.

Великі зрушення в розвитку дошкільної справи сталися в період так званого «дошкільного походу». Відкривається кілька дитячих садків і ясел як у м. Запоріжжі, так і в інших містах області. В м. Мелітополі, наприклад, було організовано дитячий садок ім. 8-го березня на 30 дітей, 2 дитячі садки було відкрито в м. Бердянську і т. д.

За роки радянських п'ятирічок колишнє маловідоме повітове містечко Олександрівськ поступово перетворилося у великий індустріальний центр чорної і кольорової металургії та машинобудування.

Разом із будівництвом Дніпрогесу ім. В. І. Леніна, заводів «Запоріжсталь», Дніпровського алюмінійового, «Коксохім» та інших новобудов розгортається також будівництво нових дитячих садків і ясел. За розпорядженням уряду в цей час підприємствам було дозволено виділяти на дитячі установи від 3% до 5% фонду для поліпшення побуту робітників. Для розвитку дошкільних закладів в м. Запоріжжі, промисловість якого розвивалася бурхливими темпами, це мало виключно велике значення. Уже в 1932 р. в місті працювали 54 дитячих садки і ясла.

Період суцільної колективізації сільського господарства ознаменувався створенням величезної кількості літніх дитячих майданчиків на селі. Частина з них пізніше була перетворена в стаціонари.

Великі завдання з розвитку дошкільної справи в країні були поставлені директивами 3-го п'ятирічного плану. Кількість місць в постійних яслах і дитячих садках передбачалося збільшити до 1942 р. майже в 2,5 рази.

Значна робота була проведена по перетворенню в життя цих рішень як у м. Запоріжжі, так і в містах і селах утвореної в 1939 р. Запорізької області. Відкриваються десятки дитячих установ (в Запоріжжі 17, в Бердянську 12, в Мелітополі 8, в Оріхові 6 і т. д.).

Під час тимчасової окупації області фашистськими загарбниками дошкільні установи були зруйновані або закриті. Після звільнення області від окупантів, завдяки самовідданій праці дошкільних працівників і постійній допомозі їм з боку партійних і громадських організацій, мережа дошкільних закладів почала зростати. Уже на 1 січня 1944 р. працювало 29 дитячих садків і 37 ясел.

У наступні роки швидко було відновлено зруйновані, а також побудовано у великій кількості нові дошкільні заклади. На сьогодні в області працює 163 дитячих садки і 170 ясел, в яких виховується понад 20 тис. дітей. Різко збільшився контингент цілодобових і санаторних дитячих закладів, а також зросло охоплення дітей літніми колгоспними дошкільними установами.

Незрівняно вирости за післявоєнні роки і кадри дошкільних працівників. Зараз в дошкільних установах області працюють 26 зав. дитячими садками і вихователів з вищою спеціальною (дошкільною) освітою, 50 чол. з вищою педагогічною освітою.

Переважає більшість вихователів мають середню спеціальну або середню педагогічну освіту.

Ряд дошкільних установ області домігся певних успіхів у постановці виховної роботи з дітьми. Такими в м. Запоріжжі є дитячі садки № 5, 45, 48, 37, 58, в м. Мелітополі № 5 і № 10, Молочанський дитячий садок В.-Токмацького р-ну, ясла № 5 і № 34 в м. Запоріжжі та ін.

Але, незважаючи на певні досягнення, в розвитку дошкільного виховання у нас є ще ряд істотних недоліків.

Нещодавно ЦК КПРС і Рада Міністрів СРСР прийняли постанову «Про заходи по дальшому розвитку дитячих дошкільних закладів, поліпшенню виховання і медичного обслуговування дітей дошкільного віку». Реалізація цієї постанови буде по суті новим, грандіозним за своїми масштабами «дошкільним походом». Незрівняно зросте роль соціалістичної держави і суспільства у вихованні дітей, набагато поліпшиться їх підготовка до школи.

Велику роботу повинні виконати партійні, громадські організації по виконанню даної постанови.

Тільки за рахунок державних капіталовкладень в області буде побудовано в поточному семиріччі 94 нових дошкільних заклади на 8300 місць. Але зараз в містах і робітничих селищах багато батьків не можуть ще влаштувати своїх дітей в ясла або дитячі садки. В області є ряд дитячих садків і ясел, які знаходяться в непристосованих приміщеннях, в приміщеннях з малою кубатурою, з обмеженою світловою площею (дитячий садок санаторного типу № 4 в м. Запоріжжі, дитячий садок № 4 в м. Мелітополі та ін.). В деяких дошкільних закладах контингент дітей далеко виходить за межі встановленого нормою.

Намічена на семиріччя програма будівництва дитячих закладів дозволить, в основному, ліквідувати ці недоліки. Важливо відзначити, що значна частина новобудов стане до ладу в найближчі два роки. Так, тільки в м. Запоріжжі буде відкрито 12 нових дитячих садків і ясел. Там, де є така можливість, існуючі дитячі заклади будуть розширені шляхом переселення мешканців з сусідніх кімнат і будинків, а також за рахунок добудови нових приміщень.

Особливо широкий розмах матиме будівництво дошкільних установ в сільській місцевості. Підтримуючи патріотичний почин трудящих Черкаської області, схвалений ЦК Комуністичної партії України, трудівники соціалістичних ланів зобов'язалися протягом семирічки створити в колгоспах і радгоспах області 603 нових дошкільних заклади на 24095 місць. Переважає більшість їх стане до ладу в 1959 і 1960 роках. Так, із запланованих на семирічку 34 дошкільних закладів в Червоноармійському районі за ці два роки буде створено 24, у Василівському із 33 — 22, в Камишевахському із 32 — 24, в Куйбишевському із 28 — 17 і т. д. Всього ж за рахунок колгоспів і радгоспів у 1959 і 1960 рр. буде збудовано 360 дитячих установ на 14 400 місць.

В своїх зобов'язаннях ряд колгоспів і радгоспів передбачають перетворити деякі існуючі сезонні дошкільні заклади (як і ті, що будуть організовуватись в майбутньому) в стаціонарні, що працюватимуть протягом усього року. Така цінна ініціатива заслуговує всемірної підтримки, бо цей захід сприятиме покращенню виховної роботи з дітьми і вивільненню жінок-трудівниць для участі в сільськогосподарському виробництві.

Однією з головних хиб в постановці виховної роботи з дошкільниками, відзначається в постанові, є відсутність єдиної послідовної системи у вихованні дітей в яслах і дитячих садках. Тому ЦК КПРС і Рада Міністрів СРСР визнали необхідним об'єднати, з урахуванням місцевих умов і можливостей, два типи установ (ясла і

дитячі садки) в єдині дошкільні дитячі заклади і все нове будівництво надалі про- водити, як правило, за типовими для них проектами.

Це рішення має важливе значення для дальшого поліпшення дошкільної справи в країні і, зокрема, в нашій області. В роботі дошкільних установ у нас не було достатньої погодженості, взаємозв'язку, взаємодопомоги. Вже один той факт, що дитячі ясла були у віданні Міністерства охорони здоров'я, а дитячі садки — у віданні Міністерства освіти приводив до того, що працівники цих двох дошкільних закладів працювали відірвано, не було єдиної системи у виховній роботі з дітьми, порушувалась послідовність і наступність в оволодінні дошкільниками певними знаннями, уміннями і навичками.

Здійснення нової програми будівництва дошкільних закладів, об'єднання їх в єдину систему, з єдиним керівництвом, допоможе виправити всі ці і подібні їм недоліки.

Дальший розвиток дошкільних закладів вимагає значного поліпшення якісної підготовки кадрів. Всі, хто працюватиме в цих закладах, повинні бути добре обізнаними з віковими особливостями дітей ясельного, переддошкільного і дошкільного віку. Тому вже найближчим часом в області доведеться, очевидно, організовувати спеціальні курси, семінари по підготовці і перепідготовці вихователів, медсестер і інших працівників.

Треба всіляко заохочувати заочне навчання дошкільних працівників у спеціальних вищих та середніх учбових закладах. На сьогодні заочним навчанням у нас охоплено лише 31 чол. (на дошкільних факультетах педінститутів 16 чол., в Запорізькому педінституті 7 чол., в музичній школі 8 чол.). Порівняно із загальною кількістю, це дуже малий процент.

У нас ще є й такі працівники, які проводять навчально-виховну роботу з дітьми на низькому рівні. Адже деякі вихователі не мають навіть середньої освіти, мало дбають про підвищення свого ідейного й культурного рівня, або ж працюють не за фахом. У В.-Білозерському районі, наприклад, вихователем дитячого садка було призначено зоотехніка.

Особливої уваги вимагає поліпшення якісного складу кадрів дошкільних працівників в сільській місцевості. Тут особливо велика частина вихователів не має середньої освіти. З метою підвищення їх ділової кваліфікації щороку проводяться обласні місячні курси та 15-денні семінари-практикуми при кращих дитячих садках в райцентрах. В цьому році вже перепідготовлено 57 чоловік.

Дитячі садки і ясла, розміщені в містах і робітничих селищах області, в основному мають все потрібне для роботи. Але в ряді випадків ще не вистачає меблів, пральних машин, пілососів, холодильників, радіоприймачів. Не розв'язаним лишається ще питання про забезпечення міських дошкільних закладів транспортом для доставки продуктів. Набагато гірше обладнані дитячі садки і ясла в ряді колгоспів і радгоспів, де діти інколи змушені користуватися столами, лавами і ін., виготовленими для дорослих.

До участі у шефстві над дошкільними закладами у нас мало залучаються ще комсомольські організації підприємств, установ і учбових закладів. З промислових відходів у нас можна додатково виготовляти багато дитячого інвентаря та іграшок. Комсомол повинен проявити в цьому більше ініціативи. У багатьох школах області є добре обладнані майстерні, які могли б також виготовляти обладнання і іграшки для дошкільних закладів. Деякі наші школи (с. ш. № 47, школа-інтернат № 2 в м. Запоріжжі та ін.) вже виготовили значну кількість такої продукції і набули в цьому певного досвіду. Але для того, щоб цей досвід поширювався, треба забезпечити школи необхідними матеріалами.

Значного поліпшення вимагає робота з батьками, лекційна пропаганда з питань дошкільної педагогіки та дитячої психології.

Розвиток дошкільного виховання — загальнонародна справа. Трудящі Запорізької області докладуть всіх зусиль для того, щоб з честю виконати накреслену Комуністичною партією велику програму дошкільного будівництва.